

навчання спеціальності «Агрономія» та наявності онлайн-курсів з цих дисциплін свідчить, що деякі курси з платформи Прометеус, а також всі курси платформи Лінгва.Скілз можна використати як додаткові ресурси до навчальних матеріалів, які викладачі пропонують студентам під час занять і для самостійної підготовки.

Студенти бакалаврського рівня Львівського національного університету залежно від спеціальності поглиблюють свої знання з іноземних мов в університеті протягом 1-4 років, а за допомогою платформ МВОК зможуть продовжувати працювати з навчальними матеріалами самостійно впродовж всього навчання у нашому університеті.

Робота студентів з онлайн-курсами платформ МВОК Прометеус, Лінгва.Скілз допомагає їм краще підготуватися і пройти тестування для отримання сертифікату про знання мови рівнів А1-В1, а також на рівні В2, який потрібний для вступу у магістратуру, після першого або наступних років навчання в університеті.

Перспективи подальших досліджень стосуються опису запропонованих нами методик організації комбінованого навчання іноземних мов шляхом включення у навчальний процес матеріалів платформ МВОК разом з дистанційними курсами, створеними викладачами кафедри іноземних мов ЛНАУ, під час занять зі студентами денної і заочної форми навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. ЛінгваСкілз. – Режим доступу: <https://lingva.ua/>
2. Прометеус. – Режим доступу: <https://prometheus.org.ua/>
3. Шуневич Б. Варіанти організації дистанційного навчання іноземної мови в умовах весняного карантину 2020 року // Взаємодія одиниць мови і мовлення: комунікативно-когнітивний, соціокультурний, перекладознавчий і методичний аспекти: зб. матеріалів VII Міжнародної наук.-практ. конф. 22 квітня 2020 р. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка». – 2020 р. – С. 88-90.
4. Шуневич Б., Драпалюк Г., Пиндик Н. Інноваційні комп'ютерні технології у викладанні іноземних мов в українських закладах вищої освіти // Український журнал інформаційних технологій. – Львів: Вид-во НУЛП. – 2020, т. 1, № 2. С. 73-78. <http://science.lpnu.ua/uk/ujit/vsi-vypusky/vypusk-2-tom-1>
5. Шуневич Б.І. Методика комбінованого викладання іноземної мови у вищому навчальному закладі // Наукові записки. Серія «Філологічна». – Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія». – 2009. – Вип. 11. – С. 542-548.
6. Шуневич Б.І. Розвиток дистанційного навчання у вищій школі країн Європи та Північної Америки. Дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 / Ін-т вищої освіти АПН України. – К., 2008. – 509 с.
7. Moodle LNAU. – Режим доступу: <http://lnau.edu.ua/moodle/login/index.php>

УДК 378.12

Юфименко В.Г., Курило В.О.

**Полтавський державний медичний університет,
Полтава, Україна**

**СПЕЦИФІКА ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ
В БАГАТОЕТНІЧНИХ ГРУПАХ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ**
Висвітлено теоретичне осмислення специфіки управління навчальними й

адаптаційними процесами в навчальних групах, до складу яких входять здобувачі освіти з різних країн світу в різному співвідношенні, а також вироблення ефективних методів педагогічної взаємодії. Проаналізовано труднощі, які виникають у роботі з багатоетнічною навчальною групою.

Ключові слова: *мовна підготовка, мовно-культурне середовище, комунікація, багатоетнічна група, міжкультурна комунікація.*

The paper presents a theoretical understanding of the specifics of management of educational and adaptation processes in educational groups, which represent students from different countries in different proportions, as well as the development of effective methods of pedagogical interaction. The article analyzes the difficulties that arise in working with a multiethnic study group.

Keywords: *language training, language and cultural environment, communication, multiethnic group, intercultural communication.*

Важливим напрямом розвитку сучасної системи вищої освіти в Україні стало залучення іноземних студентів до навчання в українських закладах вищої медичної освіти. Як відомо, практика викладання іноземних мов має дві основні форми навчання, які можна виділити залежно від кількості здобувачів освіти: індивідуальне навчання й робота в групі. Групова форма навчання іноземних студентів на початковому етапі є панівною в організації навчального процесу в медичних ЗВО України, у тому числі й у практиці навчання української мови як іноземної [2; 125]. Досить часто викладач має справу з групою, в якій представлені студенти з різних країн світу в різному співвідношенні. Реальність сучасних українських закладів вищої освіти така, що в більшості випадків не вдається сформувати одномовні групи або групи студентів із однієї країни. Отже, найчастіше викладач працює в багатоетнічній навчальній групі [1; 43].

Будь-який іноземний громадянин, який прибув навчатися в Україну, проходить лінгвокультурну адаптацію, тобто звикає до іншого мовного й культурного середовища [5; 141]. Ця адаптація відбувається одночасно на різних рівнях: фізіологічному, психологічному, соціокультурному, мовному й ін. Українська мова в подібній ситуації набуває ролі об'єднавчого чинника: з одного боку, вона є об'єктом вивчення, з іншого – інструментом пізнання нового середовища і пристосування до нього [6; 54].

Модель лінгвокультурної адаптації, запропонована Н. В. Поморцевою, базується на інтеграції адаптаційних процесів і навчання мови. Мета подібної моделі – мінімізувати труднощі різних видів адаптації засобами мовного навчання. Поморцева Н. В. розглядає лінгвокультурну адаптацію як складний, багатогранний і багатосторонній процес знайомства, звикання і пристосування особистості іноземного студента до іншого культурного середовища існування, освіти, взаємодії (особистісної й групової) і підготовки до виконання майбутньої професійної діяльності. Інакше кажучи, це – процес входження в ціннісно-смісловне поле іншого соціокультурного середовища через навчання нерідної мови, вивчення нової культури, культуротворчу діяльність [4; 210].

Наразі необхідно теоретично осмислити специфіку управління навчальними й адаптаційними процесами в подібних умовах, як і вироблення ефективних методів педагогічної взаємодії. Як показують результати опитувань серед студентів, проблема готовності до навчання в багатоетнічній групі справді актуальна. Іноземні студенти в цілому позитивно налаштовані на навчання в багатокультурному середовищі. Як і ж Проте в роботі з багатоетнічною

навчальною групою виникають і труднощі.

По-перше, це – мовленнєві труднощі. Здобувачам освіти з різних країн складно опанувати фонетичну систему української мови. Викладач, як мінімум, мусить мати уявлення про особливості того чи іншого національного контингенту. Залежно від складу групи можна використовувати національно орієнтовані вступні фонетичні курси, що враховують труднощі вимови певних звуків. Крім того, необхідно враховувати фонетичні прояви проблем міжкультурної комунікації: неблагозвучні для сприйняття іноземними студентами поєднання в українській мові, неблагозвучні поєднання в рідних мовах здобувачів, уживання яких слід уникати в українському мовному середовищі.

Граматична система української мови так само вимагає пильної уваги: носії різних мовних систем стикаються з різними проблемами при вивченні граматичних категорій української мови. Є низка категорій, наприклад, вид дієслова або дієслова руху, які важкі для всіх студентів, і викладачеві слід урахувувати випадки інтерференції в мові представників різних національностей. До прикладу, для китайських студентів буде складним засвоєння категорій роду, числа, відмінка в іменників, а в арабських студентів ці ж категорії не викликають труднощів у осмисленні, необхідне лише тренування конкретних лексико-граматичних одиниць. Під час аудиторних занять бажано залучати зіставлення мовних явищ у рідних мовах студентів, що дозволить розширити лінгвістичні знання студентів, формувати толерантне ставлення до інших мов і культур, позитивне міжособистісне сприйняття [3; 96].

По-друге, під час роботи викладач стикається з труднощами, що пов'язані з культурно-ціннісним аспектом. Особливої уваги з боку викладача потребують питання релігії, конфесійних розбіжностей, системи гендерних ролей, інститутів шлюбу й сім'ї, стереотипів вербальної й невербальної комунікативної поведінки в рідних культурах студентів. Скажімо, вивчення однієї з перших мовних тем «Сім'я» може викликати труднощі в роботі з арабськими студентами й студентами з інших мусульманських держав, оскільки мусульманський етикет не припускає розпитувань про жіночу частину сім'ї. Розуміння етнокультурних особливостей студентів має впливати на відбір змісту навчального матеріалу для занять, форми завдань [7; 253].

По-третє, є труднощі, пов'язані зі сприйняттям навчального процесу, адже в кожного іноземного студента, що прибуває в Україну, є стереотип навчального процесу, структури взаємин між викладачем і студентом, між членами колективу, звичка до певного педагогічного стилю. Особливо яскраво це проявляється на початковому етапі навчання української мови. Так, у випадку з багатоетнічною групою може відбуватися зіткнення національних дидактичних систем, часом малосумісних. І тут особливо важлива роль викладача як організатора. Його завдання – об'єднати, уникнути конфліктних ситуацій, адаптувати іноземних студентів до української освітньої системи. Сюди ж належить і розуміння студентами ролі викладача в навчальному процесі. Як відомо, в різних культурних традиціях по-різному сприймається роль викладача в навчальному процесі. Особливо яскраво проявляються ці розбіжності в східних і західних культурах. В арабських країнах і в Китаї, В'єтнамі традиційне вкрай шанобливе ставлення до вчителя, суворе дотримання дистанції між учителем і учнем, а для учнів із Західної Європи вчитель є радше партнером, який керує навчальним процесом, але ніяк не абсолютним

авторитетом [9; 272].

По-четверте, бувають труднощі, пов'язані з міжособистісним спілкуванням усередині колективу, і це завжди є потенційним джерелом конфлікту. У той же час взаєморозуміння й доброзичливі стосунки між студентами групи сприяють її ефективній діяльності. У ситуації з багатоетнічною групою в міжкультурну комунікацію вступають не тільки викладач зі студентом, а і студент зі студентом. Якщо під час роботи з одномовною групою ми спостерігаємо зіткнення двох культурних систем, двох образів світу, двох мовних особистостей – викладача й студента, то в багатоетнічному колективі студенти є носіями різних мовних, культурних традицій, психолінгвістичних, етнопсихологічних особливостей [8; 269]. І всі вони вступають у взаємодію між собою і з системою мови, яку вивчають. У цьому випадку необхідно усвідомлювати двояку роль української мови, яка не лише є предметом вивчення, а й у ситуації міжкультурної комунікації всередині багатоетнічної групи відіграє роль інструменту консолідації, формування навчального колективу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бей Л. Б. Проблеми викладання української мови різним категоріям іноземних студентів / Л. Б. Бей, О. М. Тростинська // Вісник Харківського Національного університету ім. В. Н. Каразіна. – 2008. – № 12. – С. 42–49.
2. Лещенко Т. О. Використання комунікативного підходу до засвоєння стоматологічної термінології на занятті з української мови як іноземної / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко // Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 21 березня 2019 р. – Полтава, 2019. – С. 125–128.
3. Лещенко Т. О. Здобувачі освіти з Індії: особливості соціально-культурної адаптації в Україні / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко // Новітні педагогічні технології у викладанні мов іноземним студентам : матеріали Міжнар. наук.-метод. семінару (м. Харків, 25 лютого 2021 р.). – Харків : ХНАДУ, 2021. – С. 91–101.
4. Лещенко Т. О. Особливості формування комунікативної компетенції іноземних студентів під час засвоєння стоматологічної термінології на занятті з української мови як іноземної / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко // Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика : колективна монографія / за наук. ред. Н. Сизоненко. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. – С. 204–213.
5. Лещенко Т. О. Соціально-культурна адаптація іноземних студентів англomовної форми навчання у процесі навчання української мови як іноземної на початковому етапі / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко // Інновації та традиції у мовній підготовці іноземних студентів : тези доп. міжнар. наук.-практ. семінару. – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2018. – С. 140–143.
6. Лещенко Т. О. Українська мова як інструмент професійної адаптації студентів-іноземних громадян в Україні / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко // Актуальні питання медичної (фармацевтичної) освіти іноземних громадян: проблеми та перспективи : збірник статей навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 22 листопада 2018 р. – Полтава, 2018. – С. 54–56.
7. Лещенко Т. О. Формування лінгвокраїнознавчої компетенції іноземних студентів медичних ВНЗ засобом української пісні / Т. О. Лещенко, І. В.

- Самойленко, В. Г. Юфименко // Творчість Раїси Кириченко в культурному просторі України на покордонні ХХ-ХХІ століть: до 70-ліття від дня народження Березині української пісні : зб. наук. праць. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. – С. 253–263.
8. Юфименко В. Г. Медична благодидактика та медіаосвітні технології як новітні чинники розвитку професійної компетентності фахівця / В. Г. Юфименко // Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 19 березня 2020 р.). – Полтава, 2020. – С. 269–272.
9. Юфименко В. Г. Соціальні мережі як ефективне середовище комунікації в мовній підготовці іноземних студентів / В. Г. Юфименко // Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 19 березня 2020 р.). – Полтава, 2020. – С. 272–275.